

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2050

Vragen van de leden **Sjoerdsma** (D66) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de protesten in Georgië en de omstreken «Russische wet»* (ingezonden 10 maart 2023).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 28 maart 2023).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Georgian police use tear gas to halt protest against «foreign agents» law»?¹

Antwoord 1

Ja

Vraag 2

Bent u bekend met het bericht «Georgië trekt omstreken «Russische» wet in na twee dagen van protesten en de daarin beschreven aanhoudende protesten»?²

Antwoord 2

Ja

Vraag 3

Hoe oordeelt u over de recente ontwikkelingen over dit wetsvoorstel? Schat u in dat er sprake is van uitstel van deze wetgeving of gaat deze wet volledig van tafel? Kunt u dat toelichten?

Antwoord 3

De regeringspartij kondigde aan het wetsvoorstel alsnog in te trekken, samen met andere partijen die het wetsvoorstel hadden ingebracht. Om dit ook formeel te kunnen laten gebeuren is het wetsvoorstel in een ingelaste tweede lezing verworpen door het parlement, waarbij de regeringspartij zich

¹ Ben Tavener, David Chkhikvishvili, «Georgian police use tear gas to halt protest against «foreign agents» law», 8 maart 2023, <https://www.reuters.com/world/europe/georgian-police-use-tear-gas-halt-protest-against-foreign-agents-law-2023-03-07/>

² NOS, «Georgië trekt omstreken «Russische» wet in na twee dagen van protesten», 9 maart 2023, <https://nos.nl/artikel/2466769-georgie-trekt-omstreken-russische-wet-in-na-twee-dagen-van-protesten>

overigens onthield van stemming. Hiermee is de wet formeel van tafel. De regeringspartij heeft aangekondigd dat het zal proberen om het publiek beter uit te leggen waar de wet voor was bedoeld en waarom transparantie in buitenlandse invloed in Georgië belangrijk is.

Het is daarmee niet uit te sluiten dat nieuwe voorstellen zullen worden ontwikkeld om het werk van onafhankelijke NGO's te beperken. Nederland zal dit nauwgezet blijven volgen, zich tegen een dergelijke wet blijven uitspreken en steun blijven uitspreken voor onafhankelijke media en een krachtig maatschappelijk middenveld.

Vraag 4

Klopt het dat de wet in eerste lezing is aangenomen en het parlement de wet officieel zal moeten wegstemmen?

Antwoord 4

Dat klopt. Het wetsvoorstel is in tweede lezing verworpen, zie het antwoord op vraag 3

Vraag 5

Bent u het eens dat deze wet lijkt op de Russische «foreign agents» wet uit 2012?³

Antwoord 5

Ik zie gelijkenissen tussen deze wet en de Russische *Foreign Agent* wet in haar initiële vorm van 2012.

Vraag 6

Is er in Georgië sprake van desinformatie, manipulatie en hybride disruptie door Russische of aan Rusland gelieerde actoren?

Antwoord 6

Ja. Dit blijkt onder andere uit onderzoeken van NGO's in Georgië naar desinformatie, vooral via sociale media. In 2019 vond een grootschalige cyberaanval plaats op Georgië, waarvoor Georgië en een aantal andere landen, waaronder Nederland, Rusland verantwoordelijk hebben gesteld.

Vraag 7

Op welke manier uit Nederland, met Europese bondgenoten, zorgen over bovengenoemde wet?

Antwoord 7

Ik heb publiekelijk mijn zorgen geuit over dit wetsvoorstel. Hiermee heeft het kabinet zich aangesloten bij Hoge Vertegenwoordiger Borrell en verschillende Europese bondgenoten die hetzelfde deden. Daarnaast wordt door Nederland het belang van vrije pers en een sterk maatschappelijk middenveld regelmatig benadrukt, zowel op politiek als op hoogambtelijk niveau, in bilaterale ontmoetingen en in EU-verband.

Vraag 8

Bent u bereid het geweld tegen vreedzame demonstranten te veroordelen? Heeft u contact met uw Georgische ambtsgenoot om uw zorgen uit te spreken over de antidemocratische en illiberale tendens die uit deze wet spreekt en die strijdig is met de Europese aspiraties van Georgië?

Antwoord 8

Ik heb in mijn publieke reactie de Georgische regering opgeroepen om het recht op vreedzame demonstratie te respecteren. Het blijft van belang dat de Georgische regering volledig uitvoering geeft aan de 12 hervormingsprioriteiten uit de Opinie van de Europese Commissie⁴, inclusief de prioriteiten op het gebied van mediavrijheid en de bescherming van het maatschappelijk middenveld. Dit zal ik in contact met mijn Georgische ambtsgenoot uitspre-

³ Reuters, «Russia's Putin signs NGO «foreign agents» law», 21 juli 2012, <https://www.reuters.com/article/us-russia-putin-ngos-idUSBRE86K05M20120721>

⁴ Opinion on Georgia's application for membership of the European Union (europa.eu)

ken, nadrukkelijk ook wanneer initiatieven worden ontplooid die niet in lijn zijn met de Kopenhagencriteria, zoals de Foreign Agent/Influence wetsvoorstellen.

Vraag 9

Bent u bereid samen met andere Europese leiders en Europese ambtsgenoten naar Tbilisi af te reizen om de Georgische bevolking die wacht op een Europese toekomst een hart onder de riem te steken?

Antwoord 9

Ik heb mijn zorgen met betrekking tot deze wetsvoorstellen publiekelijk geuit en daarmee ook een signaal gegeven aan de Georgische bevolking. Nederland blijft het maatschappelijk middenveld in Georgië steunen, onder andere via het Mensenrechtenfonds en Matra. Daarmee blijven we ook hervormingsprocessen in Georgië steunen die in lijn zijn met het Europese pad van Georgië. Ik kan op dit moment geen toezeggingen doen over een eventuele reis naar Tbilisi.

Vraag 10

Bent u bereid deze vragen afzonderlijk te beantwoorden?

Antwoord 10

Ja